И К О Н О М И Ч Е С К И У Н И В Е Р С И Т Е Т - В А Р Н А

Ф А К У Л Т Е Т „У П Р А В Л Е Н И Е“

КАТЕДРА „УПРАВЛЕНИЕ И АДМИНИСТРАЦИЯ“

Приета от ФС (протокол №12/29.04.2024 г.)

Приета от КС (протокол №10/16.04.2024 г.)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Добрин Добрев)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: „МЕНИДЖМЪНТ”

ЗА СПЕЦ: „Всички специалности“ (без ПН „Информатика и компютърни науки”); ОКС „бакалавър“ – редовно обучение

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 1; СЕМЕСТЪР: 2

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ	***ОБЩО (часове)***	***СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)***
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ: т.ч. • ЛЕКЦИИ • УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	 45 30	 3 2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	165	-

Изготвили програмата:

1. ……..
(доц. д-р Д. Серафимова)

2. ……
(доц. д-р Р. Иванова)

3 ……
(гл. ас д-р К. Владова)

Ръководител катедра: ……..
„Управление и администрация“ (доц. д-р Д. Серафимова)

I. А Н О Т А Ц И Я

Дисциплината "Мениджмънт" е предназначена за всички специалности на Икономически университет – Варна. Тя е въвеждащ курс по теория и практика на мениджмънта и е ориентирана към традиционното съдържание на управленската наука, изучавано в бакалавърската степен.

Основното предназначение на дисциплината е да представи цялостна картина на управленската дейност, като обхване функционални, структурни и поведенчески аспекти на осъществяването й. По този начин тя способства студентите да придобият знания за същността и развитието на управлението, за различните концепции и схващания за управление на организациите.

Целта е дисциплината да послужи като основа за формиране у студентите на идея за общия модел на управление на организациите, който по-късно да бъде обогатяван с конкретни знания, придобивани по специалните учебни дисциплини, които студентите изучават в горните курсове на следването

Чрез дисциплината се формират знания за: управлението като процес и процесът на вземане на управленски решения; анализ на външната и вътрешната среда на организациите; разработване на различни видове цели на организациите и тяхното съгласуване; избор, разработване, внедряване и контролиране на стратегиите на организациите; планиране, координиране и организиране на дейността и работата на хората в организациите; мотивиране на сътрудниците, създаване и управление на групи и екипи; ефективно лидерство, власт и влияние на ръководителите в организациите.

Обучението по тази дисциплина дава възможност на студентите да развият и прилагат следните видове умения: да използват правилно и целенасочено усвоените техники за планиране, организиране, ръководство и контролиране на дейността в организациите; да прилагат концептуални, диагностични и творчески умения в управлението на отделни обекти или цели организации.

В хода на обучение се прилагат и развиват следните ключови компетентности, съгласно препоръката на Съвета на Европейския съюз от 22 май 2018 г.: личностна, гражданска и предприемаческа.

- *Личностна компетентност: Развиване на способност за конструктивна работа с други хора, за ефективно взаимодействие с останалите членове на организацията или екипа и за поддържане на колегиални и взаимно полезни взаимоотношения с хора от други екипи и отдели на организацията; умения за решаване на проблеми.*
- *Гражданска компетентност: Придобиване на умения за вземане на управленски решения, вкл. насочени към балансиране на интересите на различни заинтересовани страни; умения за балансиране между корпоративните интереси и очакванията на различни социални общности, както и за опазване на околната среда.*
- *Предприемаческа компетентност: Развиване на способност за създаване и управление на организации от различни сфери на дейност и/или техни структурни единици, вкл. за критично мислене, диагностика, аналитичност, планиране, организиране, ръководство на хора и контролиране на дейността, както и за отговорност и социална ангажираност.*

II. Т Е М А Т И Ч Н О С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

No по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СУ	ЛУ
ТЕМА 1. СЪЩНОСТ НА УПРАВЛЕНИЕТО		**3**	**2**	
1.1	Същност и характеристика на организацията. Обект и субект на управление.	1	1	
1.2	Процес на управление, основни и комплексни управленски функции. Равнища на управление.	1	½	
1.3	Роли на ръководителя и управленски умения.	1	½	
ТЕМА 2. ЕВОЛЮЦИЯ НА УПРАВЛЕНСКАТА МИСЪЛ		**5**	**3**	
2.1	Исторически предпоставки за възникване, обща характеристика на школите и подходите в управленската теория	1	½	
2.2	Класическа школа: “Научен мениджмънт” и “Административна теория”	2	1	
2.3	Школа на “човешките отношения”. Количествена школа.	1	½	
2.4	Системен, кибернетичен и ситуационен подход	1	1	
ТЕМА 3. ПРОЦЕС НА ВЗЕМАНЕ НА УПРАВЛЕНСКИ РЕШЕНИЯ		**3**	**2**	
3.1	Същност и видове управленски решения	1	½	
3.2	Етапи в процеса на вземане на управленски решения	1	½	
3.3	Стилове на взаимодействие с подчинените при вземане на решения	1	1	
ТЕМА 4. ПЛАНИРАНЕ		**2**	**2**	
4.1	Функцията планиране и ролята ѝ в управлението на организациите. Планирането като процес	1	1	
4.2	Подходи за планиране. Стратегическо, тактическо и оперативно планиране. Видове планове	1	1	
ТЕМА 5. СРЕДА НА ОРГАНИЗАЦИЯТА		**4**	**2**	
5.1	Анализ на средата на организацията – същност и предназначение. Параметри на средата на организацията	1	½	
5.2	Методи и техники за анализ на външната и на вътрешната среда на организацията	2	1	
5.3	Фактори с ключово влияние върху съвременната бизнес среда: дигитална трансформация на бизнеса, глобализация, изменения в информационните технологии, мултикултурни организации и междукултурни различия	1	½	
ТЕМА 6. ЦЕЛИ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА		**2**	**2**	
6.1	Цели на организацията – същност и видове. Критерии за ефективност на целите	½	½	
6.2	Мисия на организацията – същност и компоненти	½	½	
6.3	Обективни противоречия между целите на организацията. Заинтересовани страни от дейността на организацията.	1	1	
ТЕМА 7. СТРАТЕГИИ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА		**4**	**2**	
7.1	Стратегия на организацията – същност, подходи за тълкуване и видове.	1	½	
7.2	Стратегически алтернативи. Базови конкурентни стратегии. Функционални стратегии.	1	½	
7.3	Адаптивни стратегии. Въвеждане и контрол на стратегията.	1	½	
7.4	Бизнес модели и бизнес моделиране	1	½	

ТЕМА 8. ОРГАНИЗАЦИОННИ СТРУКТУРИ		**5**	**2**	
8.1	Същност на управленската функция организиране и на организационната структура на управление	1	½	
8.2	Видове структури на управление – линейна, функционална, линейно-щабна, линейно–функционална, дивизионна, проектна, матрична.	3	1	
8.3	Формализация на организационната структура. Властни пълномощия, отговорност и делегиране. Механизми за координиране.	1	½	
ТЕМА 9. СЪВРЕМЕННИ ОРГАНИЗАЦИОННИ ФОРМИ И МУЛТИКУЛТУРНИ ОРГАНИЗАЦИИ		**3**	**2**	
9.1	Съвременни организационни форми: организации от хоризонтален тип	1	½	
9.2	Мрежови и виртуални структури. Обучаващи се организации	1	½	
9.3	Мултикултурни организации и управление разнообразието на работната сила	1	1	
ТЕМА 10. МОТИВАЦИЯ		**2**	**2**	
10.1	Същност, подходи и параметри на мотивацията	1	1	
10.2	Съдържателни теории на мотивацията	1	1	
10.3	Процесни теории на мотивацията			
ТЕМА 11. ГРУПИ В ОРГАНИЗАЦИЯТА		**1**	**1**	
11.1	Групи – същност и видове. Характеристики на групите.	½	½	
11.2	Формиране и развитие на групите.	½	½	
ТЕМА 12. ЛИДЕРСТВО		**4**	**2**	
12.1	Същност на лидерството. Власт и влияние на ръководителите.	1	1	
12.2	Теории за характерните черти. Поведенчески и ситуационни теории за лидерството. Други теории за лидерството.	3	1	
ТЕМА 13. СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ И ЕТИКА В УПРАВЛЕНИЕТО		**3**	**2**	
13.1	Социална отговорност на бизнеса – концепции, модели и съвременни разбирания за областите на приложение.	1½	1	
13.2	Бизнес етика – същност, инструменти за стимулиране на етичното поведение на бизнес организациите.	1½	1	
ТЕМА 14. КОНТРОЛ		**2**	**2**	
14.1	Същност и особености на управленския контрол	1	1	
14.2	Видове контрол и процес на контрол	1	1	
ТЕМА 15. ПРОМЕНИ		**2**	**2**	
15.1	Същност на промяната. Видове промени.	1	1	
15.2	Управление на промяната	1	1	
	ОБЩО	**45**	**30**	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ

No. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА[1]	Брой	ИАЗ ч.
1.	**Семестриално оценяване**		
1.1.	Казуси	2	50
1.2.	Писмено задание по даден въпрос	2	30
1.3.	Контролни тестове	2	50
	Общо за семестриалното оценяване:	**6**	**130**
2.	**Сесийно оценяване**		
2.1.	Изпит (тест)	1	35
	Общо за сесийното оценяване:	**1**	**35**
	Общо за всички форми на контрол:	**7**	**165**

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Серафимова, Д. Мениджмънт. Варна, Наука и икономика, 2023

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Асенов, А., Дилков, Цв., Емилова, И. Основи на управлението, 2 изд. Свищов: Акад. изд. Ценов, 2017
2. Дракър, П. Мениджмънт предизвикателствата през 21 век, (превод). София, Класика и стил, 2000
3. Иванов, П. Екипи без граници. София, изд. „Топ Ню Букс“, 2017
4. Кузманова, М., М. Александрова. Мениджмънт: теория и практика. Второ преработено издание. София, Везни-4, 2013
5. Маслоу, Е. Мотивация и личност (превод). София, Кибеа. 2012
6. Серафимова, Д. Теория на управлението. Варна, Стено, 2015
7. Станчева, А и кол. Теория на управлението. Варна, Наука и икономика, 2010
8. Стефанов, Н., Кандиларов, Е. Япония. Икономика, технологии, иновации и управление. Изд. „Изток- Запад“, С. 2012
9. Стефанов, Н., Й. Йокояма. Японският модел за фирмено управление. Призма-66, 2001
10. Тейлър, Фр. Научно управление. (Свидетелски изложения на Фр. Тейлър пред специалната комисия на Камарата на представителите). София, Профиздат, 1989
11. Форд, Х. Моят живот и работа: Автобиография. ИК „ВЕСИ“, С., 2017
12. Baumers, M., Dominy, J., Practical Management for the Digital Age. An Introduction to Engineers, Scientists, and Other Disciplines. CRC Press, Taylor & Francis Group. Boca Raton, London, NY, 2022
13. Griffin, R. Management, 12 ed., CENGAGE learning, Boston, USA, 2017

[1] При дисциплини, които завършват с текуща оценка се попълва само т. 1 Семестриално оценяване, съгласно чл.21, ал. 2 от Правилника за оценяване на знанията, уменията и компетентностите на студентите в Икономически университет – Варна.

14. Jones, G. & George, J. Contemporary Management, Ninth ed. McGraw-Hill Education, NY, 2016
15. Organizational Management Study text., Kaplan publishing. UK. CIMA Subject E1. 2017
16. Robbins, St & M. Coulter. Management, 14th Ed. Global ed., 2018
17. Schermerhorn, John R., Introduction to Management, International Student Version, 11th ed. John Wiley, 2013